

From Asko to All panelists : **Küsimus 1: Milline saab olema toetusmeetmete tõenäoline proportsioon teemal "laenumeedmed" vs "kulude katmine / realselt kulude maha võtmine"?**

Küsimuse motiiv: laen ei võta kohustust maha, vaid lükkab ainult kuluvastutusest täna tekkiva augu täitmist kuhugi tulevikku.

Vastus: seda proportsiooni ei oska praegu öelda. Iga päev toob uut infot ja reageerime sellele nii nagu suudame. Majandusministeerium alustab kõige kriitilisemast, ehk siis olemasolevate laenude tagamisest ja käibekrediidist. Selge on see, et Eesti riigil ei ole võimalik kõikide ettevõtete kulusid katta tagastamatu abina. Praegu pannakse kokku erinevaid töötajatega seotud tugimeetmeid SOMis ja töötukassas, kui need selguvad, siis saab edasi vaadata. Samuti on arutelu all maksuküsimused Rahandusministeeriumi poolt.

From Asko to All panelists : **Küsimus 2: Kuidas laenumeedmeid realistlikult ette kujutatakse, et neid hätta sattunud ettevõtetele üldse saada on võimalik?**

Küsimuse motiiv: suvaliste ettevõtelaenudega käib alati kaasas pankade poolt korralik "due diligence", äriplaani analüüs etc. Kredexiga või ilma Kredexita, ma tahaks näha panka, kes annab laenu jutu peale, mille sisu võib kokku võtta lühidalt sedasi: "Olen firmast XYZ, meil kujunenud olukorra tõttu on tekkimas makseraskused, äri plaanida pole võimalik, elame reaktiivselt päev korraga, kärbime kulusid, kust oskame, otsime kliente, kust oskame, palun andke laenu, no worries, Kredex maksab kinni.".

Vastus: Kaalumisel on järgnevad meetmed: laenukäendus juba väljastatud pangalaenude tagasimaksegraafikute leevendamiseks, käibelaen, investeerimislaen, täiendav tagatisfond laenukäenduste pakkumiseks. Detailseid tingimusi töötame alles välja, kuid on teada, et välistus otsustab esimese ettevõtjatele suunatud paketi sel nädala. Kellelegi ei anta raha lihtsalt niisama vaid tuleb esitada korralikult sisustatud taotlus, mille hindavad üle omaala (sektori) eksperdid. Pakutavad meetmed on mõeldud ettevõtetele, mis on pikas perspektiivis jätkusuutlikud ning maksejõulised. Ettevõtjalt ootame plaani, kuidas saadava toe abil tänastest raskustest välja tulla ning oma kohustusi täidetakse. Peale MKMi meetmete on ka Sotsiaalministeeriumi töötajatega seotud toetused, mis on hetkel samuti valitsuse laual.

From Asko to All panelists : **Küsimus 3: Mille alusel hakatakse otsustama, milliseid ettevõtteid ja nende töötajaid milliste meetmetega toetatakse?**

Küsimuse motiiv: hetkel on kõrvu jäänud, et räägitakse peamiselt sektoriti, kuna ilmselgelt on mingid sektorid, kes praegu esimese tule enda pihta kõige valusamalt saavad. Samas, millest tundub, justkui vähem räägitakse, on ka tugev faktor ettevõtete suurus. Suured firmad suurte kasumite ja sularahareservidega elavad kriisi tõenäolisemalt üle, aga sisuliselt on need arvestatavate rahareservideta väike- ja keskmised ettevõtjad ning nende töötajad need, kes kõige suuremat tolli täna maksma hakkavad.

Vastus: Nii Sotsiaalministeeriumi töötajatega seotud meetmed kui ka MKMi Kredexi kaudu antavad meetmed on suunatud kõigile. KredExi puhul kehtivad tavapärased välistused, mille kohaselt laenu ja käendust ei väljastata järgnevatele tegevustele ja ettevõtjatele:

- Põllumajandustoodete esmatootmine, kalandus ja vesiviljelus ning metsamajandus;
- Tubaka (ning sellega seotud toodete) valmistamine, töötlemine ja turustamine;
- Maanteekaubavedudel kasutatavate transpordivahendite ja seadmete soetamine;
- Sõiduautode soetamine;
- Tarbesõidukite ning liikurmasinate soetamine ei ole üldjuhul lubatud. Erandid lubatud üksnes KredExi igakordse otsuse alusel;
- Jae- ja hulgikaubandusettevõtjate käibevahendite finantseerimine;

- Kinnisvara arendamise projektidele müügi ja väljarentimise eesmärgil. Kui kinnisvara arendamine toimub oma, sh tütar- ja sidusettevõtete kinnisvaraarendusega mitteseotud tegevuse tarbeks, on lubatud osa pindadest välja rentida tingimusel, et rendi laekumised, välja arvatud tütar- ja sidusettevõtetest, ei ületa 30% laenuaotleja aastakäibest;
- Ekspordiga seotud tegevusele, mis on otseselt seotud eksporditavate koguste, jaotusvõrgu loomise ja toimimise või muude ekspordimisest tulenevate jooksvate kuludega, kui käenduse väljastamisega antakse vähese tähtsusega abi^[1];
- Seadusest tulenevate maksude tasumisega seotud garantiid;
- Taotleja otseste või kaudsete omanike hulgas on madala maksumääraga piirkondades registreeritud ettevõtjaid;
- Tuumajõujaamade tegevuse lõpetamine või nende rajamine;
- Investeeringud vähendamaks kasvuhoonegaaside heitkoguseid, mis tekivad direktiivi 2003/87/EÜ^[2] lisas I loetletud tegevusaladel;
- Investeeringud lennujaamataristusse, välja arvatud juhul, kui need on seotud keskkonnakaitsega või kui nendega kaasnevad investeeringud, mis on vajalikud lennujaamataristu ebasoodsa keskkonnamõju leevendamiseks või vähendamiseks;
- Hasartmänguvaldkonnas tegutsevale ettevõtjale;
- Finantseerimise eesmärgiks on kodumaiste toodete kasutamine importtoodete asemel;
- Valdkonnad, mis on seotud pornograafiaga, hasartmängudega, andmete ebaseadusliku allalaadimisega ning ebaseadusliku ligipääsu võimaldamisega andmevõrkudele;
- Teadus- ja arendustegevus tervishoiu valdkonnas, mille eesmärk on teaduslikul või ravi eesmärgil inimeste kloonimine või geneetiliselt muundatud organismide arendamine.

Samas Maaelu Edendamise Sihtasutus tegeleb põllumajandus ja metsandus ettevõtetega.

From Leo to All panelists : Tere, hästi palju on räägitud võimalikust abist/toetusest/jne. Kas on juba teada mingigi formaat/põhimõte/prioriteedid, kuidas seda tehakse. Näiteks välisosalusega firma, kes annab tööd 80+ inimesele ning kes mängib läbi erinevaid stsenaariumeid tellimuste vähenemise osas (-25%, -50%). Esirindel on suure tõenäosusega just töökohad ja nende vähendamine.

Vastus: Majandusministeerium alustab kõige kriitilisemast, ehk siis olemasolevate laenude tagamisest ja käibekrediidist. Selge on see, et Eesti riigil ei ole võimalik kõikide ettevõtete kulusid katta tagastamatu abina. Praegu pannakse kokku erinevaid töötajatega seotud tugimeetmeid SOMis ja töötukassas, kui need selguvad, siis saab edasi vaadata. Samuti on arutelu all maksuküsimused Rahandusministeeriumi poolt.

Läbi Kredexi on kaalumisel järgnevad meetmed: laenukäendus juba väljastatud pangalaenude tagasimaksegraafikute leevendamiseks, käibelaen, investeerimislaen, täiendav tagatisfond laenukäenduste pakkumiseks. Detailseid tingimusi töötame alles välja, kuid on teada, et välistus otsustab esimese ettevõtjatele suunatud paketi sel nädala. lisada SOMi meetmed, küsi SOMist.

^[1] Vähese tähtsusega abi info ja Riigiabi register asuvad aadressil <http://www.fin.ee/riigiabi>

^[2] <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0087&from=EN>